

نیود نگرش نظام مند به صنعت گردشگری / زمینه حضور بخش خصوصی فراهم نیست

طرح واگذاری بخش هایی از فعالیت های سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی به بخش خصوصی در آخرین روزهای باقی مانده از دولت دهم از سوی ملک زاده رئیس این سازمان مطرح شد که با خود حاشیه های بسیاری را در پی داشت.

خبرگزاری مهر: طرح واگذاری بخش هایی از فعالیت های سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی به بخش خصوصی در آخرین روزهای باقی مانده از دولت دهم از سوی ملک زاده رئیس این سازمان مطرح شد که با خود حاشیه های بسیاری را در پی داشت.

به گزارش خبرنگار مهر، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری از سازمانهای پر حاشیه است که این حواشی در دولت نهم و دهم بسیار افزایش یافت و عامل تغییرات پی پی مدیریتی بود.

در روزهای پایانی دولت همچنان این سازمان مرکز توجه است به ویژه آنکه اخیرا محمد شریف ملک زاده رئیس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری به دولت پیشنهاد داد تا امور تصدی گری و اعطای مجوزهایی که در حیطه سازمانی سازمان متبوع وی تعریف شده به بخش خصوصی واگذار شود.

سپردن برخی امور به بخش خصوصی جزو اولین وعده های رئیس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری پس از انتصابش در این سمت بود و او بارها در جمع های کارشناسی و تخصصی میراث فرهنگی و گردشگری گفت که می خواهد تا چند روز یا چندماه آینده برخی امور را به همان جمعی که بین شان حاضر بود، واگذار کند.

حالا که حدود شش ماه از آمدن ملک زاده می گذرد و کمتر از یک و نیم ماه دیگر تا پایان عمر دولت باقی مانده، او در حرکتی تعجیلی می خواهد این وعده را به تایید هیئت دولت برساند.

اما به عقیده کارشناسان با توجه به اینکه زیر ساختهای بخش خصوصی در شرایط کنونی فراهم نیست آینده این سازمان و میراث فرهنگی و گردشگری را به مخاطره می اندازد.

بخش خصوصی بازبچه بازی سیاسی
گرچه پیش از این هم سازمان میراث فرهنگی و گردشگری در استانها بخشی از فعالیت های خود را با مشارکت و جذب بخش خصوصی انجام می داد اما کارشناسان به سیاسی بودن واگذاری بخش هایی از این سازمان دولتی به بخش خصوصی آنهم در دقیقه 90 بیش از اهداف دیگر معتقد هستند.

کارشناسان میراث فرهنگی اعتقاد دارند در شرایطی که کمتر از یک سال از ریاست ملک زاده بر سازمان میراث فرهنگی می گذرد، طرح چنین برنامه بزرگی شائبه سیاسی بودن آن را تقویت می کند.

حمید رضا حسینی، روزنامه نگار و پژوهشگر حوزه میراث فرهنگی در این باره می گوید: جدا از این که آیا واگذاری تصدی گری میراث فرهنگی به بخش خصوصی کار درستی است یا نه، زمان نامناسبی برای انجام آن انتخاب شده و آقای ملک زاده به خوبی می دانند که با توجه به سوابق و کارنامه شان در سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، هیچ جایگاهی در دولت بعدی ندارند؛ با این وجود به جای آن که به اوضاع این سازمان سر و سامان بدهند و آن را برای تحویل به دولت جدید آماده کنند، طرحی را به اجرا درآورده اند که تنها نتیجه اش ایجاد گرفتاری برای دولت جدید و قرار دادن مدیران آتی سازمان در عمل انجام شده است.

او می افزاید: هیچ گاه مرسوم نبوده که دولت ها در آخرین روزهای فعالیت خود برنامه های جدیدی را به اجرا بگذارند که تداوم آنها بر عهده دولت بعدی است؛ بلکه همیشه کوشیده اند تا طرح های نیمه تمام را به اتمام برسانند و این حق را برای رئیس جمهور منتخب و همکارانشان قائل بوده اند که با دست باز و بدون دغدغه ایده ها و برنامه های خود را دنبال کنند اما آقای ملک زاده با این اقدام خود می خواهد عملا تفکرات و برنامه های خود را به مدیران بعدی سازمان دیکته کند.

حسینی می گوید: مشکل مدیریت فعلی حاکم بر سازمان میراث فرهنگی این است که بسیار ساده انگارانه به مسایل می اندیشد و چون از نظر علمی و عملی سابقه درخور توجهی در این حوزه ندارد، نمی تواند گستره و پیچیدگی مسایل را درک کند.

به گفته این فعال حوزه میراث فرهنگی، طبق اساسنامه سازمان میراث فرهنگی، وظایف این سازمان در سه بخش شناسایی، حفظ و احیاء و معرفی طبقه بندی شده است. پیش از هرگونه واگذاری در این سه بخش، اولاً باید مشخص شود که چه اموری جزء وظایف حاکمیتی سازمان هستند و قابل واگذاری نیستند؛ ثانیاً باید بررسی شود که آیا بخش خصوص توانایی لازم برای انجام امور قابل واگذاری را دارد یا نه؟ و ثالثاً "روند واگذاری و نحوه نظارت سازمان پس از واگذاری امور چگونه خواهد بود؟ اینها مسایلی است که ریاست سازمان پاسخ دقیقی برای آن ندارد و آقای ملک زاده نمی تواند بگوید چگونه توانسته در زمان کوتاه ریاست خود، همه این مراحل را طی کند که حالا می خواهد بخش بزرگی از امور مربوط به میراث فرهنگی را طی دو سه هفته به بخش خصوصی واگذار کند.

حسینی می افزاید: البته سازمان هیچ فراخوانی برای واگذاری امور به بخش خصوصی اعلام نکرده تا همه مؤسسات و شرکت های ذیصلاح، قابلیت ها و پیشنهادهای خود برای انجام امور مختلف را ارایه دهند و حتی اگر چنین کاری هم انجام شده که ما از آن خبری

نداریم رسیدگی به پیشنهادها و بررسی صلاحیت‌ها ماه‌ها به طول می‌انجامد و معلوم نیست که دولت مستعجل فعلی چگونه این زمان را به چند هفته تقلیل داده است؟

کارنامه ضعیف سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در حوزه گردشگری

حضور فعالان بخش خصوصی در سال‌های گذشته بیش از همه در حوزه گردشگری به چشم می‌خورد که به صورت مشارکتی با سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان فعالیت می‌کردند و ایجاد کمپ‌های گردشگری و ساخت هتل از جمله مهمترین سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی در این سالها بوده است.

اما این درحالیست که به عقیده کارشناسان گردشگری، سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در آذربایجان شرقی و در کشور به لحاظ کیفی در اداره تاسیسات گردشگری و مناطق نمونه گردشگری کارنامه ضعیفی در این مدت ارائه داده‌اند.

عضو پیوسته انجمن علمی گردشگری ایران و مدرس دانشگاه پیام نور تبریز در رشته مدیریت جهانگردی یادآور شد: فرآیند توسعه گردشگری در کشور ما به رغم اینکه در سند چشم‌انداز 20 ساله نظام به طور صریح و شفاف لحاظ شده بود متأسفانه در برنامه توسعه پنجم بسیار کم‌رنگ دیده شده ضمن آنکه بسیاری از مواد قانونی مربوط به گردشگری در برنامه چهارم هم محقق نشده است.

غلامحسین کریمی با بررسی سیاست‌های اخیر دولت در حوزه صنعت گردشگری گفت: نتایج نشان می‌دهد سیاست‌های گردشگری به شدت از خلاء الگوی سیاستگذاری معین و به خصوص فقدان توجه به شاخص‌های بنیادین سیاستگذاری همچون تمرکز و انسجام در اهداف، دیدگاه نظام مند و یکپارچه در میان سیاستگذاران، میزان عمل‌پذیری سیاست‌ها و نظام پاسخگویی و ارزیابی عملکرد مناسب برخوردار بوده است و در این مدت فعالان بخش خصوصی به شدت آسیب پذیر شده‌اند.

وی تصریح کرد: علاوه بر این حاشیه‌های سیاسی که بر سازمان متولی گردشگری در دولت‌های نهم و دهم سایه انداخته بود مجموعه شرایط بازدارنده برای رونق گردشگری کشورمان ایجاد کرده و در این میان وضعیت صنعت گردشگری حاکی از آن است که به لحاظ سهم بخش گردشگری از تولید ناخالص داخلی، کشور ایران در میان 174 کشور جهان رتبه 86 را به خود اختصاص داده و در زمینه سرمایه‌گذاری در صنعت گردشگری کشور ایران در میان 186 کشور جهان رتبه 172 و در میان کشورهای خاورمیانه رتبه آخر را کسب کرده است.

زمینه حضور بخش خصوصی در حوزه گردشگری فراهم نیست

عضو پیوسته انجمن علمی گردشگری ایران بر عدم توجه جدی به پتانسیل‌های بخش خصوصی در طی چند سال اخیر برای به کارگیری در این حوزه تأکید کرد و گفت: هر چند که ظاهر موضوع واگذاری امور گردشگری به بخش خصوصی امری مثبت و قانونی است اما در این شرایط و بدون تأمین زیرساختها، تصدی‌گری بخش خصوصی با مشکلات زیادی همراه خواهد بود.

کریمی ادامه داد: صنعت گردشگری از صنعت‌ها و فعالیت‌های مختلف تشکیل می‌شود که دامنه آن نه تنها از مرز ملت‌ها و منطقه‌ها، بلکه از مرز خطوط سنتی تجارت و صنعت هم می‌گذرد بنا بر این سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری باید در راستای سیاست خارجی نظام و با ایفای نقش حاکمیتی و نظارتی در حوزه گردشگری زمینه را برای حضور تدریجی بخش خصوصی فراهم کند.

وی تشریح کرد: مسافرت هوایی از یک کشور به کشور دیگر را در نظر آورید موضوع ویزا، بلیط، تعداد پرواز و هزینه پرواز تابع قراردادهایی است که از نظر مسافرت بین دو کشور قرار دارد و از طرفی صنعت گردشگری دارای روابط بین بخشی گسترده با سایر فعالیت‌ها و بخش‌های اقتصاد کشور مقصد به شمار می‌رود و توسعه گردشگری بدون تأمین زیرساختهای اساسی همچون حمل و نقل، انرژی، امنیت، آموزش و بهداشت عملاً "امکان‌پذیر نیست".

عضو پیوسته انجمن علمی گردشگری ایران گفت: کشور ایران هم علی‌رغم داشتن منابع عمده گردشگری فرهنگی و تاریخی، طبیعی و گردشگری سلامت از این موضوع مستثنی نیست و گردشگری هنوز به بلوغ نرسیده و به طور جدی نیازمند حمایت‌های دولتی است.

با تمام این اوصاف ضرورت نگرش نظام مند به صنعت گردشگری، میراث فرهنگی و صنایع دستی با پرهیز از شتابزدگی در واگذاری امور به بخش خصوصی، تقویت بخش خصوصی از طریق تأمین زیرساختها، تشکیل وزارتخانه مستقل در حوزه گردشگری، پرداخت یارانه‌های دولتی به بخش خصوصی، توسعه و بهره‌گیری از روش‌های علمی مناسب در مدیریت و سیاستگذاری بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود که باید با منطق بیشتری به آن پرداخت.

.....
گزارش از یاسمن مولانا